ACTUALITEITEN, KOSTENBEHEERSING EN DATAGESTUURD WERKEN

Sociaal Domein Meierijstad

TOEZEGGING

In 2026 wordt een beeldvormende avond georganiseerd waarin de verschillende data worden gepresenteerd en raad en college gaan aan de hand van die data in gesprek over de toekomst.

OPZET VAN DE PRESENTATIE

- Toekomstvisie en Beleids- en Uitvoeringsprogramma
- Begrotingsproces / Berap / jaarrekening
- Dataset
- Ontwikkelingen Sociaal Domein
- Aan welke knoppen kunnen we draaien
- Wat doen we al c.q. wat gaan we doen
- Toekomst

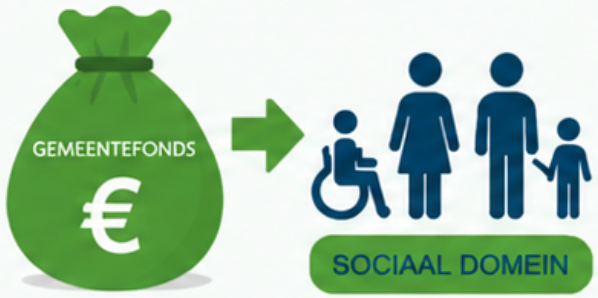
BELEID SOCIAAL DOMEIN MEIERIJSTAD

- Ontwikkelopgaven:
    - meedoen
    - normaliseren
    - zorgtransitie
    - leven lang ontwikkelen
- Kostenbeheersing
- Datagestuurd werken

BEGROTING (1)

MEIERIJSTAD

1 In het gemeentefonds zitten middelen voor het sociaal domein.

2 Jaarlijks vindt er op basis van ontwikkelingen bijstelling plaats.

3 De laatste jaren kunnen we niet meer goed herleiden wat voor het sociaal domein in het gemeentefonds zit.

4 Jaarlijks hielden we geld over dat in een bestemmingsreserve werd geplaatst
(10 mln in 3 jaar) waarmee projecten in het sociaal domein zijn gefinancierd zoals Leefgoed.

BEGROTING (2) RISICOVOL BEGROTEN

Van begroting tot jaarrekening: we volgen de systematiek van het gemeentefonds

Begroting

- indexatie gecompenseerd
- indexatie niet gecompenseerd
- volumebijstellingen voorgaand jaar
- wijzigingen in beleid en externe factoren

→ **Bijgestelde begroting**

- volume huidig jaar
- wijzigingen in beleid en externe factoren

→ **Jaarrekening**

We begroten op basis van historische aantallen, niet op verwachting

We baseren onze begroting op de aantallen en uitgaven van voorgaande jaren (historie), aangevuld met indexaties en bijstellingen.
We nemen geen structurele groei in aantallen mee, ook niet als we verwachten dat deze zullen stijgen.

BENCHMARK

Sociaal domein per inwoner (bron: Venster voor bedrijfsvoering 2024)

	Meierijstad	Referentie-gemeenten	Verschil
Lasten	1.676	1.622	+ 54
Baten	622	514	-108
Saldo	1.054	1.108	-54

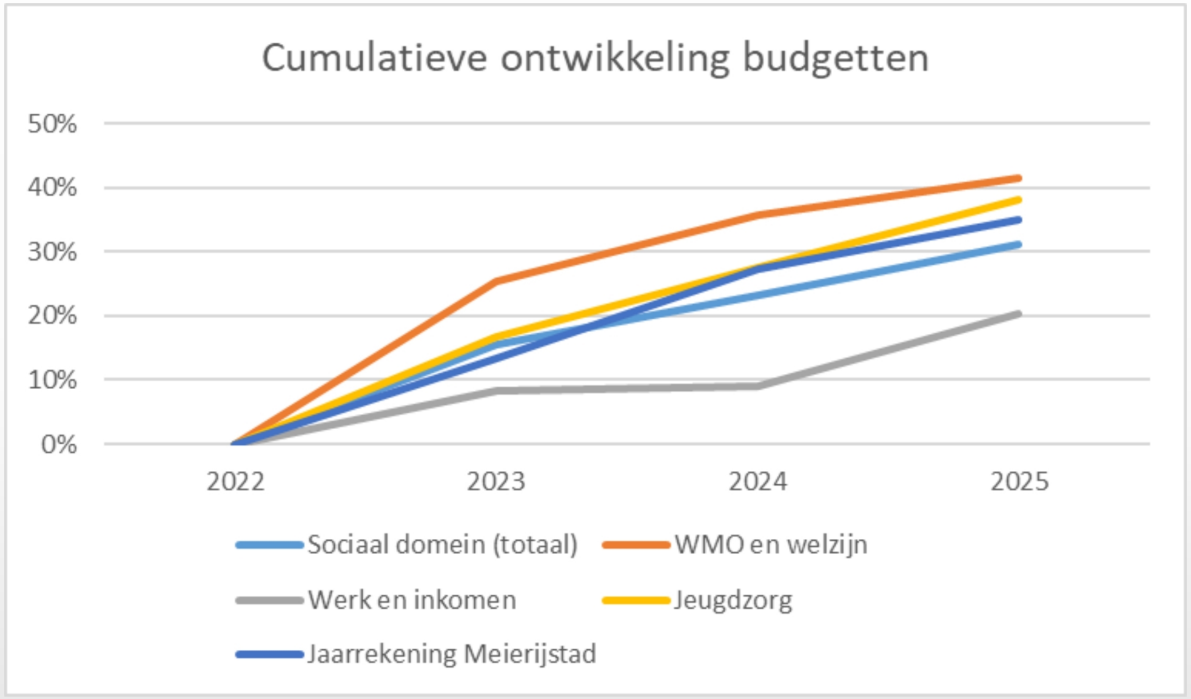
x inwoners → € 4,6 mln.

Een belangrijke verklaring is dat er op het gebied van werk en inkomen aanzienlijk minder wordt uitgegeven dan er aan Rijksinkomsten wordt ontvangen (2025: 3,4 mln bron: Berenschot).

Verklaringen:
- Relatief laag bijstandsniveau (2,5% vs 4,8% oktober 2025)
- Hoog percentage parttimewerk (18,4% vs 7,4%)
- Hoog percentage LKS (33,9% vs 9,9%)

ONTWIKKELING UITGAVEN SOCIAAL DOMEIN

(exclusief asiel en migratie)

- De budgetten zijn de afgelopen jaren toegenomen

- Het sociaal domein groeit daarbij ongeveer gelijk aan de totale gemeentelijke lasten, maar in 2025 ligt deze groei iets onder het gemeentelijke gemiddelde.

DATASET

- Wmo, Jeugd en P-wet
- Aantal inwoners dat gebruik maakt van een voorziening
- Kostenontwikkeling
- Analyse
- Benchmark
- Aandachtspunten
- We gebruiken steeds meer data om inzet effectiever te maken en kosten te beheersen.

CONCLUSIE DATASET

- Wmo blijft toenemen
- Jeugd moeilijk te voorspellen
- P-wet afhankelijk van conjunctuur en maatschappelijke ontwikkelingen
- Complexiteit neemt toe
- Meierijstad doet het goed t.o.v. andere gemeenten
- We zetten in op kostenbeheersing en preventie

ONTWIKKELINGEN SOCIAAL DOMEIN

• Vergrijzing:	toename gebruik Wmo
• Toename problematiek jeugd:	toename gebruik Jeugdwet en P-wet
• Toename psychosociale kwetsbaarheid:	toename gebruik Wmo en Jeugdwet
• Asiel, migratie, opvang Oekraïners:	toename gebruik sociaal domein
• Armoede en schulden:	geleidelijke afname
• Toename veiligheidsissues:	toename gebruik Wmo
• Krapte arbeidsmarkt:	toename kosten
• Consumptief gedrag / juridisering:	toename kosten
• Zorgtransitie:	er landt meer in het sociaal domein
• Eigen bijdragen (Rijk):	afname gebruik

AAN WELKE KNOPPEN KUNNEN WE DRAAIEN

Plusknoppen (korte of lange termijn effect):

- Preventie en innovatie (tool) (kosten voor baten)
- Versterken gemeentelijke uitvoering
- Datagestuurd werken
- Normaliseren
- Collectiveren

Minknoppen (korte termijn effect / wordt negatief op langere termijn):

- Wachtlijsten
- Verlagen dienstverlening (focussen op kernprobleem, minder brede uitvraag)
- Verlagen subsidies

WAT DOEN WE AL C.Q. WAT GAAN WE DOEN

- Diverse activiteiten SWM en MEE
- Project Versterken sociale basis en ontwikkelen zorgzame wijken en kernen.
- Versterken uitvoering / project SLT / project BIG 5 / collectiveren
- Beleids- en Uitvoeringsprogramma Zorgtransitie
- Beleids- en Uitvoeringsprogramma Normalisering
- Doorontwikkelen inkoop zorg
- Herzien subsidiestaat
- Doorontwikkelen datagestuurd werken
- Inzet AI

TOEKOMST (1)

- Belangrijk deel van aangekondigde bezuinigingen Rijk inmiddels geschrapt (ouderenzorg, gehandicaptenzorg en langdurige GGZ).
- Er zijn nog ambities om te bezuinigen op langdurige zorg en inefficiënties.
- Voor Wmo komt extra geld (groei), abonnementstarief komt te vervallen en er wordt gekeken naar mogelijkheden voor een eigenbijdrage, huishoudelijke hulp wordt beperkt.
- Bezuinigingen Jeugdzorg geschrapt of uitgesteld. Wel inzet op Hervormingsagenda jeugd en er komt mogelijke een eigen bijdrage.
- Bezuinigingen op WW-duur en AOW leeftijd staan ter discussie.
- Zorgbegroting groeit verder door.
- Onzekere landelijke politieke koers maakt onzekere toekomst

TOEKOMST (2)

MEIERIJSTAD

GELD

Stijgende zorgkosten

Financiële houdbaarheid

Meer zorgvraag • hogere kosten • beperkte middelen

MENSEN

Arbeidsmarktkrapte

Personele houdbaarheid

Schaarse capaciteit • werkdruk • continuïteit • toegankelijkheid

ORGANISEREN HOUDBARE ZORG

Kwaliteit en toegankelijkheid behouden door middelen en capaciteit gericht in te zetten.

DATAGESTUURD WERKEN

Data maakt gerichter sturen en kiezen mogelijk.

INZICHT | STUREN | ONDERBOUWDE KEUZES

INTERACTIEVE SESSIE

- Wmo, Jeugd, P-wet en Begroting / algemeen
- Vragen over de dataset?
- Heeft u nog suggesties voor datagestuurd werken en kostenbeheersing?
- Wat heeft u aan data nodig om uw rol goed te kunnen vervullen?

VRAGEN?